

The relationship between policy corruption patterns and policy formulation Rice pledging scheme

Nipon Trisoranakul¹, Suwichai Intakul^{2*}

1 Phitsanulok University, Thailand

2 Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

** Corresponding author. E-mail: Pimparit.t1107@gmail.com*

Abstract

This research aimed to study: (1) the level of policy corruption and public policy formulation in the rice pledging scheme; (2) the factors contributing to policy corruption and public policy formulation in the rice pledging scheme; and (3) the relationship between policy corruption and public policy formulation in the rice pledging scheme. The sample group consisted of 2,250 individuals, including government officials from the Ministry of Commerce, staff from the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives, and farmers participating in the rice pledging scheme. The sample was selected through purposive sampling. The research instrument used for data collection was a questionnaire. Data were analyzed using statistical software, including frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The findings revealed that: The levels of policy corruption and public policy formulation in the rice pledging scheme in the provinces of Phetchabun, Phichit, Phitsanulok, Sukhothai, Kamphaeng Phet, and Nakhon Sawan were generally high. The factors contributing to policy corruption and public policy formulation in the rice pledging scheme were also at a high level overall, and there was a statistically significant positive correlation at the .01 level between policy corruption and public policy formulation in the rice pledging scheme, with a very high level of correlation.

Keywords: Policy corruption, Rice pledging scheme, Ministry of Commerce, Agricultural and Cooperative Bank

ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายโครงการรับจำนำข้าว

นิพนธ์ ไตรสรณะกุล¹, และสุวิชัย อินทกุล^{2*}

1 มหาวิทยาลัยพิษณุโลก, ประเทศไทย

2 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: Pimparit.t1107@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการทุจริตเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว 2) ระดับปัจจัยการทุจริตเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการกระทรวงพาณิชย์ ธนาคารเกษตรและสหกรณ์ และชาวนาที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าว จำนวน 2,250 คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) การทุจริตเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าวในจังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยการทุจริตเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าวโครงการรับจำนำข้าว โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับสูงมาก

คำสำคัญ: การทุจริตเชิงนโยบาย, โครงการรับจำนำข้าว, กระทรวงพาณิชย์, ธนาคารเกษตรและสหกรณ์

บทนำ

ปัจจุบันปัญหาคอร์รัปชันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่ด้อยพัฒนา และการคอร์รัปชันได้กลายมาเป็นปัญหาที่มีความสำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งของหลายประเทศ โดยปัญหานี้ยังไม่มีที่ท่าว่าจะหมดไปอีกทั้งยังทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ แม้ว่าหลายประเทศได้ก้าวเข้าสู่ความทันสมัยมีระบบการบริหารราชการสมัยใหม่ มีการรณรงค์จากองค์กรของรัฐหรือองค์กรอิสระต่าง ๆ อย่างเช่น องค์กรสหประชาชาติ ธนาคารโลก และภาคประชาชน ที่ต่างเห็นพ้องกันว่าคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่นำไปสู่ความยากจน และเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาอย่างแท้จริง (จรี วิจิตรวาทการ, 2557)

สำหรับประเทศไทยนั้น เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่า ปัญหาเรื่องการคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญลำดับต้น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นมาช้านาน จนฝังรากลึกและพบเกือบทุกกลุ่มอาชีพในสังคมไทย เกี่ยวพันกับวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน หรือกล่าวได้ว่า เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทยไปแล้ว (สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์, 2549) เมื่อปัญหาดังกล่าวผูกพันอยู่กับสังคมไทย จึงส่งผลให้คนไทยบางส่วนมองว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติและยอมรับได้ โดยมักจะใช้แนวคิดว่ามีอำนาจก็มักจะโกงกันทุกฝ่าย ดังนั้น หากใครโกงแล้วทำงานเก่งก็ถือว่าพอรับได้ จึงทำให้คนยินยอมที่จะเสียเงินเพื่อซื้อความสะดวก สิทธิพิเศษ หรือตัดความรำคาญ แม้กระทั่งเกิดความคิดสีเทา

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการจำหน่ายข้าวในจังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์ จำนวนสูงถึงเกือบ 3 แสนล้านบาท ซึ่งเงินจำนวนนี้ หากไม่ไปตกอยู่ในกระเป่าของคนเพียงไม่กี่คน ย่อมสามารถอำนวยความสะดวกแก่คนส่วนใหญ่ของประเทศได้ ทำให้รัฐต้องจ่ายเงินงบประมาณสูงกว่าที่เป็นจริง ทำให้ประชาชนต้องได้รับบริการสาธารณะที่ไม่มีคุณภาพ อีกทั้งยังทำให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในระบบราชการไทยที่มักจะมีการใช้อำนาจโดยมิชอบ และมักมีการเรียกผลประโยชน์จากนักลงทุน เพื่อแลกกับการอนุญาตให้เอกชนดำเนินการในกิจการที่รัฐจะต้องทำ ซึ่งรัฐเองก็ไม่สามารถตรวจสอบการกระทำดังกล่าวได้ (สังสิต พิริยะรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร, 2549)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการทุจริตเชิงนโยบายโครงการรับจำหน่ายข้าว ในจังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำหน่ายข้าวโครงการรับจำหน่ายข้าว ในจังหวัดเพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำหน่ายข้าวโครงการรับจำหน่ายข้าว ในจังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์

สมมติฐานการวิจัย

1. การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำหน่ายข้าวโครงการรับจำหน่ายข้าว ในจังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์ โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำหน่ายข้าว ด้านกระบวนการกำหนดนโยบาย มีความสัมพันธ์ทางบวก

3. การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ด้านการเสนอทางเลือก มีความสัมพันธ์ทางบวก
4. การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ด้านการพัฒนาทางเลือก มีความสัมพันธ์ทางบวก
5. การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ด้านปัจจัยสภาพแวดล้อม ในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลกับนโยบายสาธารณะ มีความสัมพันธ์ทางบวก
6. การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ด้านปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง มีความสัมพันธ์ทางบวก
7. การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ด้านปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสัมพันธ์ทางบวก
8. การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ด้านปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหาร มีความสัมพันธ์ทางบวก

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การทุจริตเชิงนโยบาย

สาเหตุของการทุจริตไว้ว่าโดยทั่วไปสามารถอธิบายได้อย่างน้อยที่สุด 5 ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ คือ ทฤษฎีด้านศีลธรรม (Moral approach) เป็นการอธิบายสาเหตุมาจากความไม่ซื่อสัตย์ของบุคคลสาธารณะ ทฤษฎีด้านโครงสร้างนิยม (Structural approach) เป็นการอธิบายสาเหตุมาจากเงื่อนไขและอิทธิพลของรัฐ สังคม และชุมชน ทฤษฎีด้านหน้าที่นิยม (Functional approach) เป็นการอธิบายสาเหตุมาจากความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการกับสร้างสังคมที่ทันสมัย และความสัมพันธ์ระหว่างระบบทุนนิยมกับระบอบประชาธิปไตยที่สะท้อนออกมาซึ่งความอ่อนแอของสถาบันการเมือง และความอ่อนแอของภาคประชาสังคม หรือการปรับตัวขององค์กรของรัฐที่ช้ากว่าการเปลี่ยนแปลงของระบบธุรกิจ ทำให้นักการเมืองสามารถหาผลประโยชน์ได้ ทฤษฎีด้านสถาบันนิยม (Institutional approach) เป็นการอธิบายในแง่มุมมองของกฎหมาย การไม่แยกบทบาทของฝ่ายบริหารกับฝ่ายตุลาการออกจากกันให้เด็ดขาดจะทำให้ระบบการตรวจสอบฝ่ายบริหารอ่อนแอ เป็นต้น และทฤษฎีด้านเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political economy approach) ซึ่งมองการทุจริตคอร์รัปชันว่ามีความซับซ้อนและมีรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งสามารถทำความเข้าใจได้จากการใช้มุมมองทางประวัติศาสตร์และปัจจัยทางการเมืองประกอบกัน (สังคิต พิริยะรังสรรค์, 2549)

ในมุมมองของนักวิชาการต่างประเทศ ได้กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่กับการเกิดคอร์รัปชัน 9 ประการ ได้แก่ 1) ระบบอุปถัมภ์ 2) ความไม่เท่าเทียมกันของฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง 3) สังคมบริโภคนิยม ที่มีช่องว่างระหว่างความต้องการกับความสามารถในการตอบสนองสินค้าและบริการ 4) การมีอำนาจในการควบคุมและแทรกแซงที่มากหรือน้อยเกินไปของรัฐ 5) การมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่มากหรือน้อยเกินไป 6) การขยายขอบเขตของบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลและการขยายขอบเขตของโครงสร้างสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น 7) ภาวะการณ์ขาดแคลนทางเศรษฐกิจและเงินเฟ้อ 8) นักการเมืองที่ไม่ซื่อสัตย์สุจริต 9) การมีระบบสืบสวนและการควบคุมการทุจริตที่ไม่เข้มแข็ง การไม่ให้ความสนใจปัญหาคอร์รัปชันของผู้นำ และการมีความรู้ความเข้าใจที่จำกัดเกี่ยวกับการคอร์รัปชันของสาธารณชน (Werner, 1984)

อย่างไรก็ดีสาเหตุพื้นฐานที่ก่อให้เกิดการทุจริตนั้นไม่ว่าจะเป็นการอธิบายโดยอาศัยหลักทางทฤษฎีในแง่มุมมอง นอกเหนือจากการขาดจิตสำนึกในตัวผู้ทุจริตเองแล้ว ส่วนสำคัญก็มาจากแรงผลักดันจากการ

เปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการบีบคั้นให้คนในสังคมแปรเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางดังกล่าว ประกอบกับการที่กฎเกณฑ์หรือข้อบังคับในปัจจุบันมีความอ่อนแอหรือมีข้อบกพร่องไม่ว่าจะเป็นเพราะกฎเกณฑ์ดังกล่าวมีช่องโหว่หรือเพราะการบังคับใช้ที่ไร้ประสิทธิภาพจึงทำให้เกิดการทุจริตเกิดขึ้น (สังคิตพิริยะรังสรรค์, 2549)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว

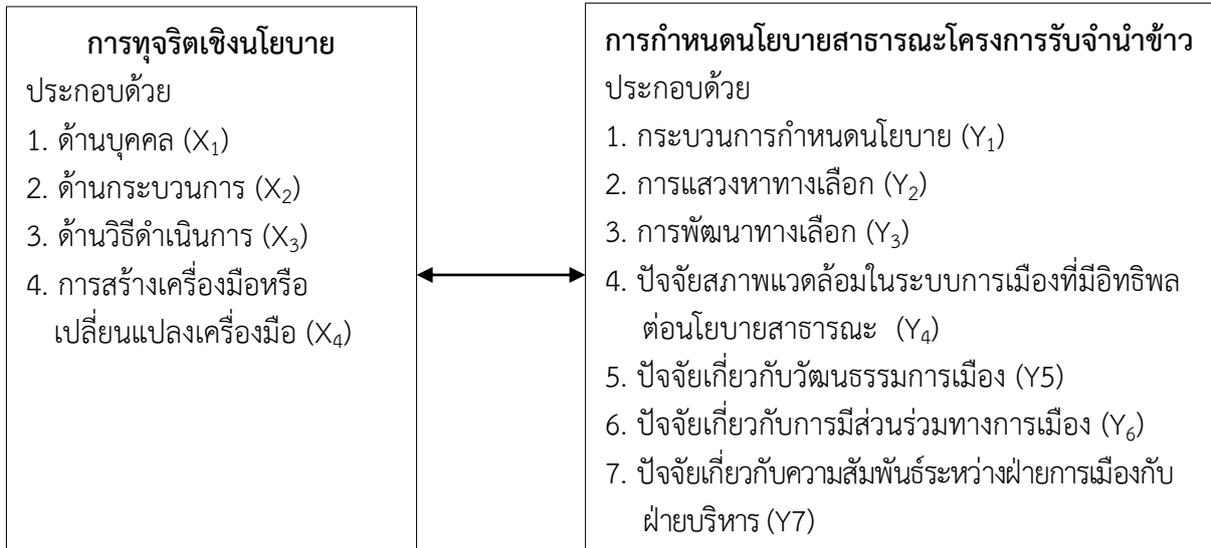
การกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว เป็นนโยบายข้าวของรัฐบาลถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการทำงานของรัฐบาลเพื่อแก้ไขปัญหารายได้ต่ำและความยากจนของเกษตรกรโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชาวนา ซึ่งถือว่าเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ และเป็นกลุ่มที่มีผลต่อการแพ้ชนะในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง ขณะเดียวกัน ข้าวเป็นสินค้าทางการเกษตรสำคัญที่ประเทศไทยส่งออกเพื่อจำหน่ายในตลาดโลก ที่ผ่านมารัฐบาลได้กำหนดนโยบายข้าวหลักๆ อยู่ 2 มาตรการ คือ มาตรการในการแทรกแซงราคาข้าว ภายใต้นโยบายรับจำนำข้าว ซึ่งเกิดขึ้นในสมัยพรรคไทยรักไทยเป็นรัฐบาล และมาตรการประกันรายได้ให้กับชาวนา ตามนโยบายประกันราคาข้าว ในรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ ต่อมาเมื่อพรรคเพื่อไทยได้ชนะในการเลือกตั้งและจัดตั้งรัฐบาล จึงได้นำนโยบายรับจำนำข้าวกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่งจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าในแต่ละนโยบายต่างก็มีเป้าหมายเชิงนโยบายเหมือนกันคือ การยกระดับรายได้ให้กับชาวนา

จากการที่รัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์ได้นำนโยบายประกันราคาข้าวมาใช้ครั้งแรกเพื่อเป็นการรับประกันรายได้ให้กับชาวนาเป็นสำคัญ โดยไม่แทรกแซงราคาหรือกลไกการตลาด แต่หลังจากที่รัฐบาลชุดปัจจุบันภายใต้การนำของพรรคเพื่อไทยได้นำนโยบายรับจำนำข้าวกลับมาใช้ใหม่อีกครั้ง ตลอดจนกำหนดราคาที่รัฐบาลรับจำนำข้าวจากชาวนาในราคาค่อนข้างสูง โดยกำหนดราคารับจำนำข้าวขาวที่ 15,000 บาทต่อตัน และ 20,000 บาทต่อตัน สำหรับข้าวหอมมะลิ เมื่อเปรียบเทียบกับนโยบายประกันราคาข้าว กำหนดราคาข้าวขาวที่ 10,000 บาทต่อตัน และ 15,000 บาทต่อตัน สำหรับข้าวหอมมะลิ และโครงการรับจำนำข้าว ดูเหมือนจะมีข้อดีที่ทำให้ราคาข้าวเปลือกแพง แต่ราคาข้าวสารถูก ทำให้ผู้บริโภคไม่เดือดร้อน โรงสีได้ประโยชน์ และนักการเมืองได้คะแนน แต่ในความเป็นจริงโครงการนี้จะทำให้เกิดความเสียหายต่ออาชีพประชาชน และเป็นผลเสียต่ออุตสาหกรรมข้าวไทย ทางด้าน อर्थ พิตาลวานิช กล่าวถึงนโยบายรับจำนำข้าวที่มีผลกระทบต่อตลาดข้าวไทย ทั้งราคาข้าวไทย เมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่ง เพราะโครงการรับจำนำข้าวส่งผลให้ราคาข้าวสูงขึ้นจนทำให้เกษตรกรไทยติดหนี้สินในเรื่องการรับความช่วยเหลือแทรกแซงราคาจากภาครัฐ เมื่อราคาสินค้าทางการเกษตรตกต่ำ และอาจกลายเป็นธรรมเนียมของประเทศไทยและในมุมมองของ ชูเกียรติ โอภาสวงศ์ นายกิตติมศักดิ์สมาคมผู้ส่งออกข้าวต่างประเทศ ระบุว่าโครงการรับจำนำข้าวที่ผู้ส่งออกต้องประมูลซื้อข้าวในราคาสูง ส่งขายในตลาดต่างประเทศนั้น ผู้ซื้อส่วนใหญ่ไม่สามารถรับได้ เนื่องจากข้าวไทยมีราคาสูงกว่าในตลาดมาก และประเทศผู้ซื้อส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นประเทศที่ร่ำรวย ทำให้การติดต่อซื้อข้าวกับประเทศเพื่อนบ้านของไทย โดยเฉพาะเวียดนาม และกัมพูชามีปริมาณเพิ่มขึ้น และอีกปัจจัยหนึ่งเกิดจากการที่ประเทศเพื่อนบ้านมีการพัฒนาสายพันธุ์ข้าวที่สูงขึ้น และกำลังเป็นที่ต้องการของตลาดโลกมากกว่าข้าวไทย จึงเป็นประเด็นที่สนใจว่าการกำหนดราคารับจำนำข้าวไว้สูงจะส่งผลกระทบต่อกลไกการตลาดข้าวเปลือกและตลาดส่งออกข้าวของไทย (นิพนธ์ พัวพงศกร, 2543)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมา การกำหนดนโยบายโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาลแต่ละยุคที่ผ่านมา มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ว่า มีการทุจริตในโครงการรับจำนำข้าว และมีผลกระทบต่อราคาข้าวและการส่งออก ทำให้ประเทศสูญเสียการส่งออกข้าว และเป็นการทำลายกลไกตลาดข้าวไทย จึงทำให้ประเทศเสียหาย ดังปรากฏเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันจึงเป็นประเด็นสำคัญนำมาสู่การวิจัยในครั้งนี้ว่า นโยบายโครงการรับจำนำ

ข่าวของรัฐบาลควรมีกลไก กระบวนการ ขั้นตอนอะไรบ้าง โดยผู้วิจัยจะเริ่มศึกษาตั้งแต่ การกำหนดนโยบาย เป้าหมายและผลประโยชน์ที่ชาวนาจะได้รับ เพื่อเป็นแนวทางเสนอแนะผู้ที่กำหนดนโยบายโครงการรับจำนำข้าว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการรับจำนำข้าว

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการทุจริตเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบาย สาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ดังกล่าวกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ใช้พื้นที่ กระทรวงพาณิชย์ ธนาคาร เกษตรและสหกรณ์ ชาวนาที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าว ในจังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชากร ที่เป็นข้าราชการกระทรวงพาณิชย์ ธนาคาร เกษตรและสหกรณ์ และชาวนาที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าว 6 จังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์ จำนวน 22,294 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ที่เป็นข้าราชการกระทรวงพาณิชย์ ธนาคาร เกษตรและสหกรณ์ และชาวนาที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าว 6 จังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน ทั้งหมด 2,250 คน แบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามผ่าน Google form โดยให้ดาวน์โหลดแบบสอบถามออนไลน์ด้วย QR code

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้ข้าราชการกระทรวงพาณิชย์ ธนาคาร เกษตรและสหกรณ์ และชาวนาที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าว ในจังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย

กำแพงเพชร และนครสวรรค์ จำนวน 2,250 ฉบับ และผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามออนไลน์ ผ่านการใช้ Google form โดยให้ดาวน์โหลดแบบสอบถามออนไลน์ด้วย QR code ส่งคืนภายในวัน เวลาที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นสามารถแยกอธิบายลักษณะการใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา ใช้เพื่อให้ทราบลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percent) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
2. สถิติเชิงอนุมาน ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติ ≤ 0.05 โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แล้ว (r) แปลความหมาย ดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ, 2549)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายโครงการรับจำนำข้าว ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับการทุจริตเชิงนโยบายโครงการรับจำนำข้าว ในจังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับระดับความคิดเห็นในการทุจริตเชิงนโยบายโครงการรับจำนำข้าว ในจังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์

การทุจริตเชิงนโยบาย	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านบุคคล	4.51	0.46	มาก	1
2. ด้านกระบวนการ	4.24	0.45	มาก	3
3. ด้านวิธีดำเนินการ	4.24	0.48	มาก	3
4. ด้านการสร้างเครื่องมือหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ	4.36	0.54	มาก	2
รวม	4.13	0.31	มาก	-

จากตารางที่ 1 ระดับระดับความคิดเห็นในการทุจริตเชิงนโยบายโครงการรับจำนำข้าว ในจังหวัดเพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์ พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการทุจริตเชิงนโยบายโครงการรับจำนำข้าว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีความคิดเห็นในการทุจริตเชิงนโยบายโครงการรับจำนำข้าวอยู่ในสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.51$) คือการทุจริตเชิงนโยบายโครงการรับจำนำข้าว รองลงมาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) คือด้านการสร้างเครื่องมือหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด 2 ด้าน ($\bar{X} = 4.24$) คือด้านกระบวนการ และด้านวิธีดำเนินการ

2. การกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าวโครงการรับจำนำข้าว ในจังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับระดับความคิดเห็นในการกำหนดนโยบาย
สาธารณะโครงการรับจำนำข้าวโครงการรับจำนำข้าว ในจังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก
สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์

การกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว	ระดับความคิดเห็น			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. กระบวนการกำหนดนโยบาย	4.36	0.56	มาก	2
2. การแสวงหาทางเลือก	4.37	0.49	มาก	1
3. การพัฒนาทางเลือก	4.24	0.44	มาก	5
4. ปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบาย สาธารณะ	4.36	0.47	มาก	2
5. ปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมือง	3.53	0.29	มาก	7
6. ปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	4.21	0.44	มาก	6
7. ปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหาร	4.35	0.39	มาก	4
รวม	4.18	0.43	มาก	-

จากตารางที่ 2 ระดับระดับความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ใน
จังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์ พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างมี
ความคิดเห็นต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อ
พิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว อยู่ในสูงสุด
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) คือการแสวงหาทางเลือก รองลงมาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) คือกระบวนการ
กำหนดนโยบาย และปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพล ต่อนโยบายสาธารณะ ส่วนด้านที่มี
ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{X} = 4.24$) คือปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมือง ดังตารางที่ 3

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว
โครงการรับจำนำข้าว ในจังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์ ดังแสดง
ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ
โครงการรับจำนำข้าวโครงการรับจำนำข้าว ในจังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย
กำแพงเพชร และนครสวรรค์

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	total
X1	1.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.918**
X2	.690**	1.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.858**
X3	.750**	.761**	1.00	-	-	-	-	-	-	-	-	.898**
X4	.831**	.778**	.786**	1.00	-	-	-	-	-	-	-	.915**
Y1	.588**	.646**	.694**	.580**	1.00	-	-	-	-	-	-	.774**

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	total
Y2	.977**	.645**	.724**	.827**	.505**	1.00	-	-	-	-	-	.887**
Y3	.768**	.934**	.942**	.833**	.714**	.731**	1.00	-	-	-	-	.936**
Y4	.794**	.805**	.832**	.900**	.870**	.744**	.873**	1.00	-	-	-	.948**
Y5	.656**	.599**	.606**	.546**	.499**	.653**	.642**	.537**	1.00	-	-	.675**
Y6	.793**	.941**	.911**	.825**	.664**	.757**	.986**	.840**	.644**	1.00	-	.928**
Y7	.611**	.650**	.706**	.571**	.694**	.593**	.723**	.674**	.837**	.691**	1.00	.730**
total	.797**	.871**	.878**	.828**	.773**	.768**	.932**	.881**	.830**	.916**	.848**	.937**

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ โครงการรับจำนำข้าวโครงการรับจำนำข้าว ในจังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และ นครสวรรค์ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงมาก ($r=0.937$) เมื่อพิจารณาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ของ ตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามที่มีค่าความสัมพันธ์กันสูงสุด 3 ตัวแปร คือ ด้านบุคคล ($r=.918$) ด้านการสร้าง เครื่องมือหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือ (.915) และด้านวิธีดำเนินการ (.898) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.1 การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ด้านกระบวนการกำหนด นโยบาย (Y1) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r=0.773$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว การแสวงหา ทางเลือก (Y2) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r=0.768$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.3 การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว การพัฒนาทางเลือก (Y3) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูงมาก ($r=0.932$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ปัจจัย สภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพล ต่อนโยบายสาธารณะ (Y4) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูงมาก ($r=0.881$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.5 การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ปัจจัยเกี่ยวกับ วัฒนธรรมการเมือง (Y5) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r=0.830$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

3.6 การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ปัจจัยเกี่ยวกับการ มีส่วนร่วมทางการเมือง (Y6) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูงมาก ($r=0.916$) อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

3.7 การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ปัจจัยเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหาร (Y7) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r=0.848$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับระดับความคิดเห็นในการทุจริตเชิงนโยบายโครงการรับจำนำข้าว ในจังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์ โดยรวม พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการทุจริตเชิงนโยบายโครงการรับจำนำข้าวอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รัฐบาลกำหนดนโยบายโครงการรับจำนำข้าว ให้ความชัดเจนของนโยบาย เช่น ประชาชนจะได้อะไรและมีต้นทุนในการดำเนินโครงการเท่าไร รัฐบาลใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการวางแผนกำหนดนโยบาย เป็นข้อมูลที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้มากที่สุด และ รัฐบาลมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนความต้องการของประชาชน และ รัฐบาลกำหนดเกณฑ์วิเคราะห์ ตัดสินใจประเด็นปัญหา ความต้องการโดยอิงประโยชน์ของประชาชน และการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายของบุคคลส่งผลซึ่งกันและกันกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฅณัท เตโช, อภิชาติ จันทราภิบัติ, ภัชรีร์ มีแก้ว และอรดี ไกรยุทธศักดิ์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนราชการไทย โดยการศึกษา การทุจริตในประเทศไทย และการทุจริตในต่างประเทศ คือ เขตปกครองพิเศษฮ่องกงและประเทศสิงคโปร์ พบว่า การแก้ไขปัญหาการทุจริตได้มีการจัดสำนักงานที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตเช่นเดียวกันกับสำนักงาน ป.ป.ช. แต่ทั้งเขตปกครองพิเศษฮ่องกงและประเทศสิงคโปร์ประสบความสำเร็จในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยจากการจัดอันดับการทุจริตของประเทศในภูมิภาคเอเชีย พ.ศ. 2551 ของหน่วยงาน 2 หน่วยงาน คือ Corruption Perception Index (CPI) ประเทศสิงคโปร์ อันดับ 1 คะแนน 9.2 เขตปกครองพิเศษฮ่องกง อันดับ 2 คะแนน 8.1 ประเทศไทย อันดับที่ 9 คะแนน 3.5 และ Political & Economic Risk Consultancy Ltd. (PERC)

2. ระดับระดับความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ในจังหวัด เพชรบูรณ์ พิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย กำแพงเพชร และนครสวรรค์ โดยรวม พบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการกำหนดนโยบาย ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการวางแผนกำหนดนโยบาย เป็นข้อมูลที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้มากที่สุด รัฐบาลกำหนดนโยบายโครงการรับจำนำข้าว ให้ความชัดเจนของนโยบาย เช่น ประชาชนจะได้อะไรและมีต้นทุนในการดำเนินโครงการเท่าไรและ รัฐบาลกำหนดเกณฑ์วิเคราะห์ ตัดสินใจประเด็นปัญหา ความต้องการโดยอิงประโยชน์ของประชาชน การทุจริตเชิงนโยบายของบุคคลมีแนวโน้มจะทำให้การกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าวด้านกระบวนการกำหนดนโยบายสูงกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ความชัดเจนของโครงการรับจำนำข้าว ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจว่าเป็นโครงการที่ดี ประชาชนได้รับผลประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ วามานนท์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารการปราบปรามการทุจริตระดับชาติของไทย: การศึกษาบทบาท ระบบ และการบริหาร ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบกับการศึกษาเอกสาร ผลการศึกษา พบว่า ปัจจุบันการทุจริตมีรูปแบบที่สลับซับซ้อนมากขึ้น มีลักษณะเป็นการทุจริตแบบเครือข่ายในโครงการใหญ่ ๆ ของรัฐ มีการบิดเบือนการใช้กฎหมาย ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงกระทำการทุจริตมาก ก่อความเสียหายให้กับประเทศชาติอย่างประเมินค่ามิได้ หน่วยงานของรัฐในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยการบริหารงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ภายใต้กรอบกฎหมายและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น มีข้อจำกัดในเรื่องอำนาจหน้าที่ไม่มีการกระจายอำนาจและขาดความต่อเนื่องในการบริหาร นอกจากนี้ ยังมีปัญหาอุปสรรคจากภายในองค์กร ได้แก่ โครงสร้างองค์การที่ไม่เหมาะสม อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อปริมาณงาน เจ้าหน้าที่มีศักยภาพจำกัด ขาดความเชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะด้าน ส่วนปัญหาภายนอกขาดความร่วมมือสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาชน และรัฐบาล รวมถึงการแทรกแซงทางการเมือง เป็นต้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว โดยรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูงมาก ($r=0.937$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่าอาจเป็นเพราะว่ารัฐบาลกำหนดนโยบายโครงการรับจำนำข้าว ให้ความชัดเจนของนโยบาย เช่น ประชาชนจะได้อะไร และมีต้นทุนในการดำเนินโครงการเท่าไร รัฐบาลใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการวางแผนกำหนดนโยบาย เป็นข้อมูลที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้มากที่สุด และรัฐบาลมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วนความต้องการของประชาชน และรัฐบาลกำหนดเกณฑ์วิเคราะห์ ตัดสินใจประเด็นปัญหา ความต้องการโดยอิงประโยชน์ของประชาชน และการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายของบุคคลส่งผลซึ่งกันและกันกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ กฤษภา นันทเพ็ชร (2556). ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชัน ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ผลการวิจัย พบว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีความรุนแรงและความสลับซับซ้อนมากขึ้น ทั้งภายนอกสังคมและภายในสังคมไทย โดยการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่สำคัญ ได้แก่ กระแสโลกาภิวัตน์ ทุนนิยม และบริโภคนิยม เป็นต้น ซึ่งมีผลให้เกิด และการยอมรับขึ้นชมในนโยบายที่ส่งเสริมการบริโภคหรือนโยบายประชานิยม เป็นต้นการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีผลให้ความรุนแรงของคอร์รัปชันในสังคมไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในขณะที่บทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีผลต่อบทบาทของ ป.ป.ช. ในระดับค่อนข้างมาก กล่าวคือ ประชาชนมีความซื่อสัตย์และยอมรับได้กับคอร์รัปชันมากขึ้นด้านเครือข่ายความร่วมมือต่อต้านคอร์รัปชัน ภาคเอกชนและประชาสังคมมีความตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีช่องทางในการติดต่อสื่อสารที่หลากหลายผ่านทีวีดาวเทียม เคเบิลทีวีและสื่อออนไลน์ ด้านกฎหมายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ ป.ป.ช. มีการปรับปรุงให้อำนาจกับ ป.ป.ช. มากขึ้น รวมถึงมีการเตรียมการจัดตั้ง ป.ป.ช. ประจำจังหวัดและด้านบทเรียนความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันมีความร่วมมือกับองค์กรต่อต้านคอร์รัปชันของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเพิ่มขึ้น แต่โดยรวมอัตราการเปลี่ยนแปลงในบทบาทยังคงตามไม่ทันอัตราการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของไทย การเปลี่ยนแปลงภายในตามมาด้วย ได้แก่ ค่านิยมวัตถุแบบตะวันตก การเล่นเกมพรคเล่นพวก

สมมติฐานที่ 2 การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ด้านกระบวนการกำหนดนโยบาย (Y1) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r=0.773$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่า ความชัดเจนของโครงการรับจำนำข้าว ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจว่าเป็นโครงการที่ดี ประชาชนได้รับผลประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ Igoni (2009) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้เกี่ยวกับการคอร์รัปชันของสังคมและระดับความเชื่อมั่นในรัฐบาล ศึกษากรณีเมืองเบนิน ประเทศไนจีเรีย มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบการรับรู้เรื่อง การคอร์รัปชันและความเชื่อมั่นต่อภาวะผู้นำของประธานาธิบดี โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลสำรวจกับตัวอย่าง จำนวน 1,000 คน ในเมืองเบนิน แบบสอบถามการวิจัย ผนวกเอาผลการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างอายุและเพศกับความเชื่อที่ว่า เมื่อความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้นการคอร์รัปชันของสังคมจะลดลง และทดสอบโดยใช้ไค-สแควร์ด้วยผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รับรู้เรื่องการคอร์รัปชันในระดับสูงขาดความเชื่อมั่นในตัวประธานาธิบดีว่าจะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้น และมีความเชื่อมั่นรัฐบาลในระดับต่ำ ผลการทดสอบด้วยไค-สแควร์ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นที่มากขึ้นกับการลดลงของคอร์รัปชัน ในกลุ่มประชากรเพศชายและกลุ่มผู้มีอายุมาก

สมมติฐานที่ 3 การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว การแสวงหาทางเลือก (Y2) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r=0.768$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่าโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล รัฐบาลมีการเสนอทางเลือกที่ให้ประชาชนได้รับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการรับจำนำข้าวโดยประชาชนไม่รู้ว่ามีกรทุจริตเชิงนโยบาย ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ ภักดี โพธิศิริ” พัน กรรมการ ป.ป.ช., (2555) ได้ศึกษาแนวคิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ที่มิประวัตินการ ทำงานเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทั้งศาลและตำรวจ เป็นนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์และด้าน เศรษฐศาสตร์ มีบางคนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามาแทนที่คนเก่าที่ต้องหมดวาระไปเนื่องจากอายุครบ 70 ปี คือนายปรีชา เลิศกมลมาศ แทนตำแหน่งของนางสาวสมลักษณ์ จัดกระบวนการพล ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 และ พลตำรวจเอกสถาพร หลาวทอง เข้ามาแทนที่ศาสตราจารย์เมธี ครงแก้ว ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2555 แต่โดย ภาพรวมก็เป็นที่ยอมรับว่าปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา แม้จะมีกรณีของศาสตราจารย์ภักดี โพธิศิริ ที่เคยถูกฝ่ายการเมืองยื่นถอดถอนในข้อหาไต่สวนคดีไม่เป็นธรรมแต่วุฒิสภาก็ลงมติไม่ถอดจากตำแหน่ง กรรมการ ป.ป.ช. (มติ ส.ว. 84 ต่อ 56 เสียง ไม่ถอดถอน

สมมติฐานที่ 4 การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว การพัฒนาทางเลือก (Y3) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูงมาก ($r=0.932$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่าการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล ประชาชนเห็นว่าเป็นการพัฒนาทางเลือกที่ประชาชนได้รับประโยชน์ ส่วนการทุจริตเชิงนโยบายด้านการสร้างเครื่องมือหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือมีความสัมพันธ์ต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าวด้านการพัฒนาทางเลือกอยู่ในระดับต่ำมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจนโยบายโครงการรับจำนำข้าวในด้านการสร้างเครื่องมือหรือเปลี่ยนแปลงเครื่องมือของรัฐบาล และไม่เข้าใจว่ามีการทุจริตในโครงการรับจำนำข้าว ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ พงษ์เทพ วรกิจโกศาทร (2542) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผลการวิจัยทำให้รู้ว่า ป.ป.ป. ประสบความสำเร็จในระดับกลางโดยความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับระบบการทำงานของ ป.ป.ป. เอง ระบบราชการ กระบวนการยุติธรรมและความร่วมมือข้าราชการ และประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ป.ป.ช. น้อยมาก โดยเฉพาะในภูมิภาคแต่ส่วนใหญ่ก็มีความหวังต่อ ป.ป.ช. ในการปราบทุจริต กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญน่าจะเป็นหัวใจของความสำเร็จหรือล้มเหลวในอนาคตได้ ดังนั้น กฎหมายควรสนับสนุนการทำงานของ ป.ป.ช. เพราะจะมีภาระงานมากขึ้น โครงสร้างการบริหารและการจัดการของ ป.ป.ช. จะต้องมีความโปร่งใส มีอิสระ การบริหารงานบุคคล งบประมาณและการบริหารจัดการ

สมมติฐานที่ 5 การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่มีอิทธิพล ต่อนโยบายสาธารณะ (Y4) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูงมาก ($r=0.881$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองกับการกำหนดนโยบายโครงการรับจำนำข้าว ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนการทุจริตเชิงนโยบายด้านวิธีดำเนินงานมีความสัมพันธ์ต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าวด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมในระบบการเมืองที่กับนโยบายสาธารณะอยู่ในระดับต่ำมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระบบการเมืองไม่กับการกำหนดนโยบายโครงการรับจำนำข้าว ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ Forbis (2008) ได้ศึกษาเรื่อง ประชาสังคมที่มีการจัดองค์การ: การประเมินผลข้ามชาติว่าด้วยผลกระทบทางสังคม การเมืองขององค์การที่ไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐ (เอ็นจีโอ) การขยายตัวของคอร์รัปชันภาครัฐ ความรุนแรงภาครัฐและการประท้วงต่อต้านรัฐบาล มุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเอ็นจีโอระหว่างประเทศกับประชาสังคม โดยรวบรวมข้อมูลที่ตีพิมพ์ในรายงานประจำปีขององค์การระหว่างประเทศผลการศึกษา พบว่า ระหว่างปี ค.ศ. 1990-2004 องค์การภาค

ประชาสังคมที่ยังมีการเคลื่อนไหว ได้ทำให้การคอร์รัปชันของรัฐบาลลดลง ช่วยลดความรุนแรงที่เกิดจากรัฐและลดระดับสิ่งเร้าที่จะส่งเสริมให้เกิดการประท้วง และก่อจลาจลต่อต้านรัฐบาล อีกประการหนึ่งประชาสังคมที่เข้มแข็งในปัจจุบันให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบตรวจสอบได้ของรัฐบาลปกป้องพลเมืองของตนเองและเปิดช่องทางที่เหมาะสมเพื่อให้ประชาชนได้บอกกล่าวและรับฟังสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพวกเขา ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้ช่วงเวลารวม (Pooled time-series) และการวิเคราะห์ข้ามประเภทกลุ่มองค์การ (Cross-sectional analysis) พบว่า ความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม มีผลกระทบต่อการคอร์รัปชันของรัฐบาล การก่อความรุนแรงของรัฐและการประท้วงต่อต้านรัฐบาล ข้อค้นพบเหล่านี้ ยังคงมีนัยสำคัญเมื่อมีการตรวจสอบกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สถาบันทางการเมือง และการควบคุมทางวัฒนธรรม-ภูมิศาสตร์

สมมติฐานที่ 6 การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมือง (Y5) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r=0.830$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่าอำนาจฝ่ายการเมืองใช้อิทธิพลครอบงำ ฝ่ายราชการในการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ส่วนการทุจริตเชิงนโยบายของบุคคล และการทุจริตเชิงนโยบายด้านกระบวนการ มีความสัมพันธ์ต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าวด้านปัจจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำการกำหนดนโยบายรับจำนำข้าวไม่มีผลต่อตัวบุคคลในกระบวนการโครงการรับจำนำข้าว ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของโกวิทย์ กังสนันท์, ทิพาพร พิมพ์พิสุทธิ์ และเมธาวุฒิ พิรพรวิฑูร (2546). การจัดโครงสร้างการจัดโครงสร้างไม่เหมาะสมกับภารกิจของสำนักงาน ป.ป.ช. ขาดความยืดหยุ่น และขาดความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เป็นโครงสร้างที่เน้นสายบังคับบัญชาตามระบบราชการมากเกินไป โดยไม่เน้นผลงาน นอกจากนี้ยังมีการแบ่งโครงสร้างบนพื้นฐานความเชี่ยวชาญเฉพาะในรายละเอียดมากเกินไป และมีลักษณะค่อนข้างรวมศูนย์ (2) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์/นโยบาย และโครงสร้าง พบว่า โครงสร้างไม่เกื้อกูลและการระดมทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามกลยุทธ์และนโยบาย รวมทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่ค่อยเชื่อมโยงและไปในทิศทางเดียวกัน (3) การแบ่งงาน โครงสร้างการแบ่งงาน ขาดความสมดุลระหว่างงานปราบปรามและงานป้องกันการแบ่งงาน เน้นการขยายตำแหน่งมากกว่าประสิทธิภาพและผลงาน การจัดสรรงานไม่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเกณฑ์และมาตรฐานเดียวกัน ตลอดจนงานสนับสนุน (โดยเฉพาะด้านธุรการ) ไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับความจำเป็นของงานหลัก (4) การประสานงานและทำงานเป็นทีมพบว่า การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาร่วมทำงาน และทีมงานไม่เหมาะสม เน้นการทำงานแบบตัวใครตัวมัน ขาดเป้าหมายร่วมกัน ขาดความไว้วางใจและเชื่อถือซึ่งกันและกันในอนุกรรมการ เน้นสายชั้นตอนการบังคับบัญชามากเกินไป เน้นความจำเป็น นอกจากนี้ยังเป็นโครงสร้างแข็งตัว การโยกย้ายเจ้าหน้าที่ทำงานเฉพาะกิจกระทำได้อย่างยาก (5) การบังคับบัญชา การมอบและการกระจายอำนาจ ผู้ปฏิบัติงานไม่ได้รับมอบอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างเพียงพอ และมีชั้นการบังคับบัญชามากเกินไป และความจำเป็น และ (6) บุคลากรผู้ปฏิบัติงานไม่มีรูปแบบมาตรฐานวิชาชีพในการปฏิบัติงาน บุคลากรหลายด้านขาดความรู้ ทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน และไม่มีการจัดโครงสร้างความก้าวหน้าในสายอาชีพ

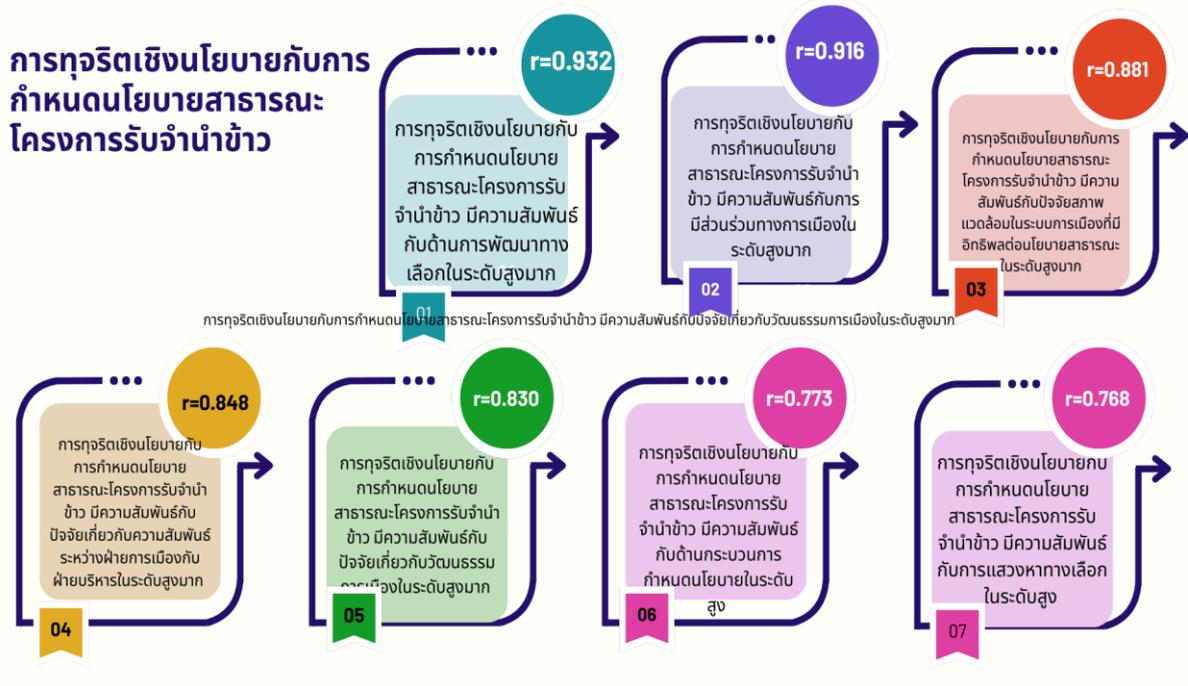
สมมติฐานที่ 7 การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Y6) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูงมาก ($r=0.916$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนคาดหวังจากรัฐบาลในการแก้ปัญหาความเดือดร้อนในโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล โดยประชาชนไม่รู้ว่ามีการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบายสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนการทุจริตเชิงนโยบายด้านวิธีการดำเนินการมีความสัมพันธ์ต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าวด้านปัจจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำมาก ประชาชนแสดงออกการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่มีผลต่อโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

Dorhoi (2005) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การป้องกันคอร์รัปชันและการปราบปรามคอร์รัปชันในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออก มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาเหตุผลและวิธีการที่ประเทศต่าง ๆ ใช้ปราบปรามการคอร์รัปชันมุ่งไปที่ยุทธศาสตร์ล่าสุดที่ 15 ประเทศในยุโรปตอนกลางและยุโรปตะวันออกนำมาใช้ โดยสร้างมาตรวัดเชิงคุณภาพ 12 ด้าน แบ่งเป็นนโยบาย 9 ด้าน และการประยุกต์ใช้ในหน่วยงานของรัฐ 3 ด้าน ด้านนโยบายประกอบด้วย (1) ยุทธศาสตร์การป้องกันคอร์รัปชันในภาพรวม (2) นโยบายการป้องกันคอร์รัปชัน (3) การเงินของพรรคการเมือง (4) การติดตามทรัพย์สิน (5) การทับซ้อนของผลประโยชน์ (6) เสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (7) การจัดซื้อจัดจ้างของราชการ (8) การควบคุมและตรวจสอบทางการเงิน (9) การสร้างภูมิคุ้มกัน (การคอร์รัปชัน) ผลการศึกษา พบว่า มีปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างกัน คือ ระดับของการคอร์รัปชัน ปัจจัยทางการเมืองและเศรษฐกิจ รวมถึงปทัสถานและมาตรฐานในการป้องกันการคอร์รัปชันขององค์การระหว่างประเทศ ปัจจัยทางการเมือง ได้แก่ ระดับของความเป็นประชาธิปไตยชนิดของระบบการปกครอง ความถี่ของการเปลี่ยนรัฐบาล ความต่อเนื่องของคณะรัฐมนตรีและความแตกแยกทางการเมืองทั้งในคณะรัฐมนตรีและในสภา ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจในที่นี้ ได้แก่ ระดับผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) และความเปลี่ยนแปลงในแต่ละปี อัตราการว่างงาน และการลงทุนโดยตรงของต่างประเทศ

สมมติฐานที่ 8 การทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว ปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหาร (Y7) พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r=0.848$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะว่า ฝ่ายการเมืองมีสิ่งจูงใจให้ฝ่ายบริหารในการปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะ เช่น ความดีความชอบ ผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหารไม่ได้เป็นความสัมพันธ์ส่วนบุคคลแต่ถูกกำหนดด้วยกฎหมาย และการก้าวก้าวแทรกแซงช่วยเหลือระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหารในการกำหนดนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติการทุจริตคอร์รัปชันเชิงนโยบาย ด้านกระบวนการที่ส่งผลซึ่งกันและกันกับชุดตัวแปรตามการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าวด้านปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหารในองค์ประกอบการก้าวก้าวแทรกแซงช่วยเหลือระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหารในการกำหนดนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติและฝ่ายการเมืองมีสิ่งจูงใจให้ฝ่ายบริหารในการปฏิบัติตามนโยบายสาธารณะ เช่น ความดีความชอบ ผลประโยชน์ ในลักษณะนี้หมายความว่า การทุจริตเชิงนโยบายด้านกระบวนการมีแนวโน้มจะทำให้การกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าวด้านปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองกับฝ่ายบริหารสูงกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองกับรัฐบาลในการกำหนดนโยบายโครงการรับจำนำข้าวซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Forbis (2008) ได้ศึกษาเรื่อง ประชาสังคมที่มีการจัดองค์การ: การประเมินผลข้ามชาติว่าด้วยผลกระทบทางสังคม การเมืองขององค์การที่ไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐ (เอ็นจีโอ) การขยายตัวของคอร์รัปชันภาครัฐ ความรุนแรงภาครัฐและการประท้วงต่อต้านรัฐบาล มุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเอ็นจีโอรหว่างประเทศกับประชาสังคม โดยรวบรวมข้อมูลที่ตีพิมพ์ในรายงานประจำปีขององค์การระหว่างประเทศผลการศึกษา พบว่าระหว่างปี ค.ศ. 1990-2004 องค์การภาคประชาสังคมที่ยังมีการเคลื่อนไหว ได้ทำให้การคอร์รัปชันของรัฐบาลลดลง ช่วยลดความรุนแรงที่เกิดจากรัฐและลดระดับสิ่งเร้าที่จะส่งเสริมให้เกิดการประท้วง และก่อจลาจลต่อต้านรัฐบาล อีกประการหนึ่งประชาสังคมที่เข้มแข็งในปัจจุบันให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบตรวจสอบได้ของรัฐบาลปกป้องพลเมืองของตนเองและเปิดช่องทางที่เหมาะสมเพื่อให้ประชาชนได้บอกกล่าวและรับฟังสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพวกเขา

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการทุจริตเชิงนโยบายกับการกำหนดนโยบายโครงการรับจำนำข้าว ผู้วิจัยได้สรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาการทุจริตเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว การกำหนดนโยบายโครงการรับจำนำข้าว รัฐต้องตระหนักสร้างความสำเร็จก่อนนโยบายโครงการรับจำนำข้าวว่าประชาชนได้ประโยชน์จากโครงการปลอดจากการทุจริตและการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

2. การพิจารณาทางเลือกจากนโยบายโครงการรับจำนำข้าว รัฐต้องชี้แจงข้อเท็จจริงต่าง ๆ การกำหนดนโยบายโครงการรับจำนำข้าวแก่ประชาชน ไม่มีการทุจริตเชิงนโยบายต่อโครงการรับจำนำข้าว รัฐกำหนดนโยบาย ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทุจริตเชิงนโยบายและการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าว เพื่อได้ข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการแก้ปัญหาการทุจริตเชิงนโยบาย

2. ควรศึกษาในลักษณะเดียวกันโดยขยายขอบเขตการวิจัยในทุกภูมิภาค และเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างเกี่ยวกับนโยบายดังกล่าวในแต่ละภูมิภาค เพื่อเป็นสารสนเทศนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ในแก้ปัญหาหรือป้องกันต่อไป

3. ควรวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) เกี่ยวกับกลยุทธ์การกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าวที่มีประสิทธิผล

4. ควรทำการศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายสาธารณะโครงการรับจำนำข้าวที่มีประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา นันทเพ็ชร (2556). *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีผลต่อบทบาทการป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)*. ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรมการค้าภายใน (2554). *โครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร*. .
http://www.maticchon.co.th/news_detail.php?newsid=1315200981&grpId=&catid=02&subc
- ณภัทร เตโซ, อภิชาติ จันทราธิบดี, ภัชรีย์ มีแก้ว และอรดี ไกรยุทธศักดิ์. (2552). *แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในส่วนราชการไทย*.
http://www.opsmoac.go.th/download/s_2567_038.pdf
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ. (2549). *สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่4. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- วรรณภา วามานนท์. (2550). *การบริหารการปราบปรามการทุจริตระดับชาติของไทย: การศึกษาบทบาท ระบบและการบริหารของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ*. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตร์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สังสิต พิริยรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2549). *คอร์รัปชันและประชาธิปไตย*. ศูนย์วิจัยและนวัตกรรมการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์. (2549). *คอร์รัปชัน ธรรมาภิบาล และจริยธรรมในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: ธรรมมถการพิมพ์.เสาวณีย์ ไทยรุ่งโรจน์. (2555). *ดัชนีคอร์รัปชันในรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร*.
<http://talk.mthai.com/topic/345887>
- Forbis, J. S. (2008). *Organized civil society: A cross national evaluation of the socio-political effects of non-governmental organization density on governmental corruption, state terror, and anti-government demonstrations*. Doctoral dissertation, Sociology, Graduate School, Ohio State University.
- Dorhoi, M. (2005). *Anti-corruption strategies and fighting corruption in central and eastern Europe*. Doctoral dissertation, Political Science, Michigan State University.
- Igoni, S. E. (2009). *Perceptions of societal corruption and levels of trust in government: A case study of benin city, nigeria*. Doctoral dissertation, Public Policy and Administration, Walden University.
- Werner J. M., & Desimone, R. L. (2006). *Human Resource Development 4th ed.*. Mason, Ohio: Thomson South-Western.